

Opinia prawna
w sprawie skargi konstytucyjnej p. S. K. (sygn.akt SK.20/01)

Przedmiotem postępowania jest, na mocy postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 stycznia 2001 r., art. 230 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami, w brzmieniu, jakie miał ten przepis od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 15 lutego 2000 r., tj. do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 7 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz innych ustaw (Dz. U. Nr 6, poz. 70). Jako konstytucyjny wzorzec dla kontroli m.in. tego przepisu pełnomocnik skarżącego wskazał art. 2, art. 22 art. 65 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 45 i art. 92 Konstytucji RP , podnosząc naruszenie praw słusznie nabytych w zakresie działalności gospodarczej oraz wolności wyboru i wykonywania zawodu, a ponadto także zasady zaufania obywatela do państwa i zakazu wstecznego działania prawa.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że wymagania związane z koniecznością poddania się skarżącego postępowaniu kwalifikacyjnemu, od których ustawodawca uzależnił potwierdzenie uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości nie służą realizacji żadnej z wartości, o których mowa w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Naruszenie zasady zaufania obywatela do państwa oraz zakazu wstecznego działania prawa polega, zdaniem pełnomocnika skarżącego, na zastosowaniu w sprawie skarżącego przepisów, które w czasie jego rozpoznawania uległy zmianie. Przepis, który został uznany za normatywną podstawę orzeczenia podjętego w sprawie skarżącego, to art. 230 ust. 3 ustawy, który w momencie podejmowania na jego podstawie rozstrzygnięć miał następujące brzmienie:

„Osoby z wykształceniem wyższym, legitymujące się świadectwem ukończenia, przed dniem wejścia w życie ustawy, kursu specjalistycznego z zakresu szacowania nieruchomości, mogą ubiegać się, z zastrzeżeniem ust. 4, o nadanie uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości, pod warunkiem ukończenia uzupełniającego kursu kwalifikacyjnego, którego program został

uzgodniony z Prezesem Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, oraz wykonania co najmniej 15 operatów szacunkowych”.

Dla rozważenia zasadności skargi istotne znaczenie mają wywody Trybunału Konstytucyjnego zawarte w wyroku z dnia 21.12.1999 r. K 22/99 (OTK 1999/7/166).

Wprawdzie w orzeczeniu tym Trybunał stwierdził, że art. 145 ust. 2 w związku z art. 105 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. Nr 98, poz. 602 ze zm.) w zakresie, w jakim uzależnia wykonywanie zawodu dotychczasowych instruktorów i wykładowców nauki jazdy w ośrodkach szkolenia lub szkołach jazdy, wykonujących te czynności w dniu wejścia w życie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 1991 r. o zmianie ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. - Prawo o ruchu drogowym, od posiadania średniego jest niezgodny z art. 2 Konstytucji RP, gdyż narusza zasadę zaufania obywatela do Państwa i stanowionego przez nie prawa, jednakże stwierdził również, że art. 145 ust. 2 w związku z art. 105 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, w zakresie, w jakim wymaga zdania egzaminu przez dotychczasowych instruktorów i wykładowców nauki jazdy, jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP.

Orzekając, jak wyżej Trybunał uznał, że żądanie uzupełnienia średniego wykształcenia przez dotychczasowych instruktorów, będące w istocie warunkiem dalszego ich zatrudnienia w tym charakterze, uwzględniając fakt, iż są to osoby w wieku przedemerytalnym, nie znajduje racjonalnego i społecznego uzasadnienia, pomijając nawet okoliczność, iż w większości przypadków nie byłoby to faktycznie możliwe lub przynajmniej poważnie utrudnione. W praktyce społecznej zaawansowany wiek jest ważną przesłanką, braną pod uwagę przy ocenie możliwości i zasadności tzw. przekwalifikowania się.

Natomiast w odniesieniu do wymogu ponownego zdania egzaminu przez dotychczasowych instruktorów i wykładowców nauki jazdy Trybunał podniósł, że zasada ochrony praw nabytych nie ma charakteru bezwzględnej i godzi się z licznymi, szeroko niekiedy sformułowanymi wyjątkami. Jednym z nich jest zmiana regulacji prawnej, gdy przemawia za tym ważny interes społeczny, pod warunkiem dochowania wymogu demokratycznej procedury i zapewnienia maksimum bezpieczeństwa prawnego.

Trybunał uznał, że wymóg ponownego zdania egzaminu nie jest zbyt dolegliwy i jest możliwy do spełnienia, a długi okres przejściowy pozwala dostosować się do zmieniających się warunków.

Tym samym, zdaniem TK, nie jest możliwe powoływanie się w tym wypadku na zasadę ochrony praw nabytych. "Sprawdzenie kwalifikacji zawodowych osób pełniących dotychczas funkcje instruktorów lub wykładowców w ośrodkach szkolenia kierowców nie może być uznane za sprzeczne z konstytucją nawet wtedy, gdy dotyczy ludzi o znacznym doświadczeniu zawodowym. Za koniecznością zdawania ponownego egzaminu przemawia bowiem ważny interes społeczny, zaś wymóg ten nie jest zbyt dolegliwy".

Powyższe rozważania mają istotne znaczenie dla zajęcia stanowiska w sprawie skargi pana K. Jak widać bowiem, Trybunał dopuszcza możliwość wprowadzenia przez ustawodawcę dodatkowych wymogów, od których uzależnia się dalsze wykonywanie określonej działalności gospodarczej lub zawodu. Ocena dopuszczalności takiej regulacji nastąpić jednak musi pod kątem każdorazowego wyważenia interesu społecznego któremu taka regulacja ma służyć i uciążliwości, jaką stanowi dla osób nią dotkniętych. Wprowadzenie wymogu ukończenia uzupełniającego kursu kwalifikacyjnego w momencie wprowadzenia nowej regulacji prawnej, jaką była ustawa o gospodarce nieruchomościami uzasadnione było potrzebą zaznajomienia rzeczoznawców z nowym stanem prawnym, a więc należy uznać, że przemawiał za tym ważny interes społeczny. Jednocześnie wymóg ten nie wydaje się zbyt dolegliwy.

Tym samym uważam, że skarga konstytucyjna nie zasługuje na uwzględnienie.

Opracowała: Zofia Monkiewicz